

SAĞLIKSIZ AKRAN İLİŞKİLERİ VE ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Akran grupları ile kurulan iletişim genellikle olumlu sonuçlara yol açar ancak unutulmaması gerekir ki, bu ilişkiler olumsuz olarak da karşımıza çıkabilir. Örneğin yeni bir kente taşınan, yeni bir okula giden kişi, oradaki yaşıt gruplarına girmenin ne kadar zor olduğunu bilir. Önceden kurulmuş olan gruplar yeni geleni daha zor kabul edebilmektedirler. Farklı olan bu kişiyle alay edip bu durumdan zevk alabilirler. Gençlerin en büyük şikayetleri, ailelerinin kendi üzerlerinde olan baskılarıdır. Oysa yapılan çalışmalar gençler üzerindeki en büyük baskının akran baskısı olduğunu ortaya koymaktadır.

AKRAN İLETİŞİMİ KARŞISINDA ANNE BABA TUTUMLARI

Ebeveynler ve bazen akranlar çocuklar için koruma ve destek rolü üstlenirler. Ailenin birinci rolü koruma ve bakımı sağlamaktır. Akran ise ebeveynler kadar koruyucu değildirler. Ailelerin çoğu, uyum faaliyetini çocuğun gelişim ve eğitimdeki etkisini düşünmeden boşa harcanan zaman olarak değerlendirir. Bu düşünce içinde olan anne ve babalar çocukları için oyun ortamı hazırlayacaklarına oyundan uzaklaştırma yolu ararlar. Oysa çocuk oyun yoluyla birikmiş enerjisini boşaltma olanağı bulmaktadır. Aşırı hoşgörü ortamının egemen olduğu ailelerden gelen çocuklar, oyun ortamına kolaylıkla uyum sağlayamazlar. Aşırı otoriter aile ortamından gelen çocuklar da ya çok silik ve pasif ya da saldırgan davranış gösterebilirler.

Özellikle ergenlik ve gençlik dönemlerinde akran grubu gençlerin kişiliğini bulmasını önemli rol oynar. Anne ve babalar akran gruplarının olumlu, etkilerini göz önüne alarak gençlerin akran grupları ile iletişimlerini engellememelidir. Anne ve babalar, çocuğun öğrendiği uygunsuz kelimeyi bir daha unutamayacağından endişe duyar. Oysa, bir çocuğun ağzına takılan bu kelimedenden kurtulması için çocuğa sürekli uyarıda bulunmak etkili olmaz. Bu sebeple kötü örnek bahanesiyle çocuğu akran ilişkilerinden ve iletişimden uzak tutmak, onun sosyal gelişimini son derece zarara uğratar.

Anne ve babalar akran ilişkilerinin genellikle olumsuz yönlerini ele almaktadırlar. Kuşkusuz akran grupları anne baba tarafından izlenmeli olumsuz etkileri uzaktan denetlenmelidir. Fakat akran gruplarının sadece olumsuz yönlerini görerek bu iletişim ve etkileşimin varlığını tamamen reddetmek ve gençlerle bu konuda çatışmaya girmek olumlu bir tutum değildir. Tam tersine ebeveynler, çocuğun akran çevresine girmesini kolaylaştırmalı, onu bu konuda cesaretlendirmelidir. Anne ve babalar çocuklarının onaylanabileceği, enerjisini boşaltabileceği, kendini ifade edebileceği akran birliktelikleri kurmaları için onlara destek olmalıdır.

KAYNAKLAR

Yavuzer,H (2001). Çocuk Psikolojisi. İstanbul:Remzi Kitapevi
Yörükoğlu,A (1997). Aile ve Çocuk. İstanbul: Özgür Yayınları.

Eğitim Ailede Başlar

ÖZEL FEN BİLİMLERİ OKULLARI BORNNOVA

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / ANTALYA
Tel: 0242 311 24 50
Adres: DOĞUYAKA MAH. GAZİ BULVARI NO 688/2 MURATPAŞA ANTALYA

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / ATAŞEHİR
Tel: +90 216 572 13 00
Adres: Küçükbakkalköy Aras Sk. No:4 Ataşehir / İSTANBUL

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / BEYKENT
Tel: 0212 871 35 36
Adres:Cumhuriyet Mah. Özlem Cad. Aras Sk No:18 Beykent/Büyüçekmece/İstanbul

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / BEYLİKDÜZÜ
Tel: 0212 852 34 10
Adres: Beykop 1. Bölge 2. Cadde, 34515

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / BODRUM
Tel: 0 252 313 67 67
Adres: Konacık Mahallesi Atatürk Bulvarı Beylikkılar Mevki No:251 Bodrum / MUĞLA

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / ÇORLU
Tel: 0282 673 70 40 - 41
Adres: Nusratiye mahallesi Toprak Sokak No:6 Çorlu / TEKİRDAĞ

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / İZMİR - ALIAĞA
Tel: 0 232 600 00 33
Adres: YENİ MAH. 1413 SOKAK NO:9 B 1 ALIAĞA-İZMİR

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / İZMİR - BORNNOVA
Tel: +90 232 600 00 06
Adres: Evka 3 Mahallesi, Ankara Caddesi No : 285 Bornova / İzmir

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / İZMİR - SAHİLEVLERİ
Tel: 0232 238 14 44
Adres:ALTI EVLER MAH YILDIRIM KEMAL CAD NO:3/5 SAHİLEVLERİ / NARLIDERE / ZMİR

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / İZMİR BUCA
Tel: 0 232 442 43 42
Adres: Vali Rahmi Bey Mahallesi Uğur Mumcu Caddesi No:22-24 BUCA-İZMİR

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / KAĞITHANE
Tel: 0212 2953345
Adres: Merkez Mahallesi Onaran Sok. No:13/1 Kağıthane-İST

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / KIRKLARELİ
Tel: +90 288 212 27 77
Adres: Dereköy Yolu 2. Km'si Kırklareli

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / RİZE
Tel:
Adres:

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / SALIHLI
Tel: +90 236 714 16 16
Adres: Çukuroba Mah. Çukuroba 1 Sokak No: 198-199-200 Salihli / Manisa

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / SAMSUN
Tel: (0362) 230 9900
Adres: Toybelen Mah. Anadolu Bulv. No:213 İlkadım / SAMSUN

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / TEM AVRUPA
Tel: 0212 477 46 46
Adres: Küçükköy Karayolları Mah. Cebeci Cad. 569.Sk. No:4/6 Gaziosmanpaşa / İstanbul

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / VADİ İSTANBUL
Tel: +90 212 295 33 36 /37
Adres: Hamidiye Mahallesi Anadolu Caddesi No: 50 Kağıthane İST.

FEN BİLİMLERİ OKULLARI / YAKACIK
Tel: +90 216 377 27 57
Adres: Çarşı Mah. Enis Akaygen Sok. No:2 Kartal / İSTANBUL

ÖZEL FEN BİLİMLERİ OKULLARI REHBERLİK BÜLTENİDİR

OCAK 2018

PDR

psikolojik danışmanlık & rehberlik

ÖZEL FEN BİLİMLERİ OKULLARI BORNNOVA Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü tarafından hazırlanan bu bültenimizde akran iletişimi nedir, çocukların gelişim basamaklarına göre akran iletişimi, akran iletişimi kuramayan çocuklar, sağlıklı ve sağlıksız akran iletişiminin çocuklar üzerindeki etkileri ile akran iletişimi konusunda anne baba tutumları konularına yer verdik.

Hepinize sağlıklı, huzurlu, başarılı günler diliyoruz.

- Akran iletişimi.
- Akran iletişimi Karşısında Anne Baba Tutumları.

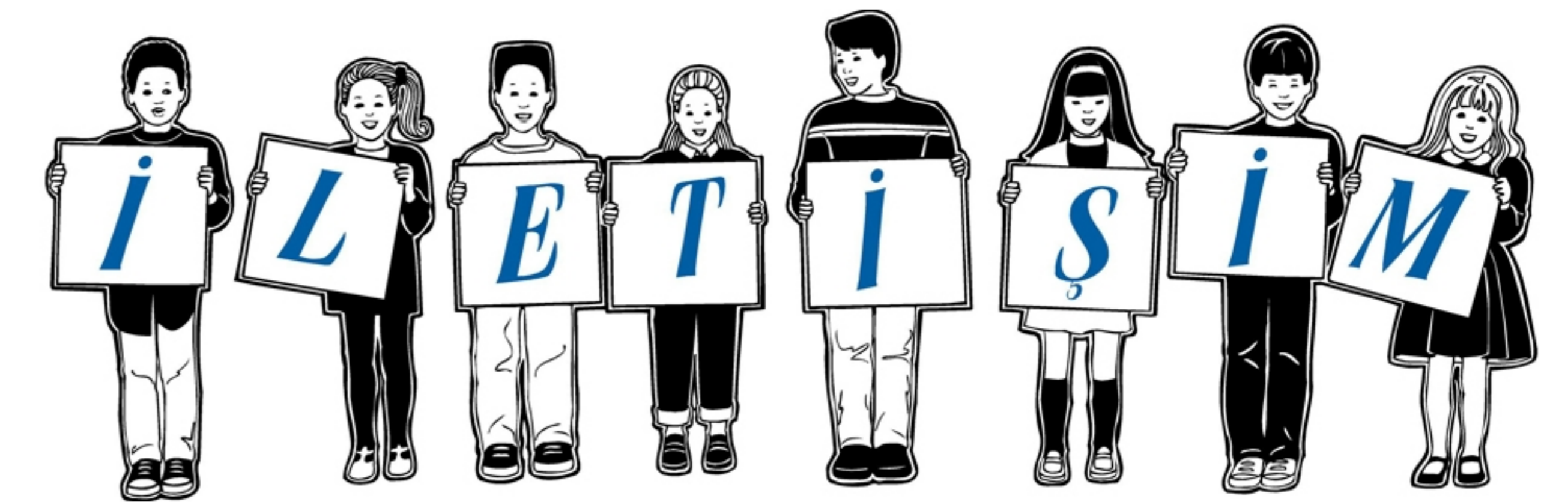
İnsanlar karşılıklı olarak birbirlerinden ne beklediklerini düpedüz söyleseler, herhalde hayatta daha kârlı ve daha memnun olurlardı.

Goethe

Çocuğunuza güvenin; onda sınırlar ve sorumluluk bilinci geliştirmenin tek yolu, ona güvenmekten geçer. Ona güvenin ve onunla sürekli iletişim içinde olun.

Doğan Cüceloğlu

ÇOCUKLARDA AKRAN İLETİŞİMİ

Çocuklar sosyal dünyaya ilişkin bilgilerini ilk olarak ailelerinden edinirler. Fakat aile ortamı, sosyal dünya hakkında bilgi edinmek için yeterli bir ortam değildir. Çocukların akranlarıyla olan iletişimi aile bireyleri ile olan iletişiminden çok daha farklı ve karmaşık yapıda olabilmektedir. Çocukların akranları ile uzun zaman geçirdiği ortam olarak okul ele alındığında, okulların da kendi içerisinde aile içi yapıdan daha farklı bir sosyal yapısı bulunmaktadır(kurallar, beklentiler, ailede kabul gören davranışların okulda kabul görmemesi vb.). Bu nedenle çocuk farklı sosyal ortamları tanır ve akranları ile ailesinden daha farklı ilişki kurmayı öğrenir. Akran grubu, aile ve okul gibi bir toplumsallaşma ortamıdır. Çocuklar aynı anda birçok farklı deneyim yaşarlar, benzer geçmişleri paylaşan başkaları ile etkileşirler. Bu ortam içinde çocuklar birçok rolü (palyaço, süpermen, sinderella, vb.) deneyebilir ve insanların nasıl tepki gösterdiklerini gözlemleyebilir.

ÇOCUKLARIN GELİŞİM BASAMAKLARINA GÖRE AKRAN İLETİŞİMİ

Bebeklik

3 aylık bebekler diğer bebeklere ilgi göstermeye başlar (herhangi ilgi çekici şeyle aynı değerde).

1. yaşın ikinci yarısında interaktif davranışlar başlar (oyuncak alışverişi vb.).

Çocukluk (2 yaş itibari ile)

Akran etkileşimi daha sık ve daha karışık bir hal alır. Karşılıklı oyun daha sık görülmeye başlar, bağlantılı davranışlar örüntüsü daha fazla görülür, çocuklar değişimli olarak rollerini farklılaştırabilir.(Saklambaç vb.)

2 yaşın sonuna doğru çocuklar daha çok tek başlarına değil de sosyal oyunlar oynamaya başlar.

Anneleri yanlarında olsa bile akranları ile daha fazla vakit geçirmeye başlarlar.

Okul Öncesi Dönem

Çocukta sembolik oyunda artış görülür.

Çocuğun sözel becerileri gelişir. Dil gelişimi çocuğun akran ilişkisine destek sağlar. Böylece bilgi paylaşımı, iletişim kurma, oyun kurma, kuralları belirlemede etkileşim kurabilirler.

Okul Döneminde

İletişim becerilerinde, işbirliğinde ve paylaşım becerilerinde artış görülür.

Çocuk daha çok diğerlerinin bakış açılarının farkında / empatik olmaya başlar. (Başkalarının niyetlerini, duygularını, güdülerini anlamaya başlar.)

Çocuklar ortak hedef /amaç çerçevesinde rahatça çalışabilir olmaya başlarlar.

Çocuklar arkadaş seçiminde seçici olmaya başlarlar. Hemcinsleriyle arkadaşlıklar ve ortak ilgi önemli hale gelir.

Okul döneminde akran grupları çocuğun hayatında çok önemli bir yer tutmaya başlar.

Ergenlik Dönemi

Akran ilişkileri ergenin hayatında daha da önemli bir yer alır. Daha çok heteroseksüel ilişkiler gündemdedir. Çocukluktaki akran grubunda yaşadıkları ve hissettikleri heteroseksüel ilişkileri için referans grubu oluşturur. Ergenlikte akran ilişkileri, genç için destek verici ve yol göstericidir. Akran ilişkileri ile rol gelişimi ve değer kazanımı sağlanır. Akran ilişkileri çocukluktan başlayarak daha sık, daha uzun süreli daha sonra daha karmaşık, daha yakın ve daha uyumlu/bağlı hale gelir.

AKRAN İLETİŞİMİ KURAMAYAN ÇOCUKLAR

Çocukların akran ilişkisi kuramaması, akranları ile oyunlara katılmaması, sürekli kuralları ihlal, saldırganlık göstermesi, ruhsal gelişim ve toplumsallaşmanın olumsuz gelişmesi açısından büyük bir etki taşır. Çocuğun duygusal ve zihinsel ihtiyaçlarının sağlanmaması, iletişim becerisinin düşük olması, ona fırsat verilmemesi veya dikkat ve algı yetersizlikleri akran ilişkisi kuramamada başlıca etkenlerdir.

Çocuğun akranları tarafından kabulü, onun yeterli sosyal beceriye sahip olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu sosyal beceriler arasında toplumsal kurallara uyma ve etkili iletişim kurabilme sayılabilir.

Çocuğun popülerliği, sosyal konumu ve akranları arasındaki tercih edilme sıklığı da akranlarınca kabul edilme becerisini etkilemektedir. Akran ilişkileri zayıf ve yetersiz olan çocuklar, yaşamlarının sonraki dönemlerinde de psikolojik, davranışsal ve sosyal alanlarda rahatsızlıklar yaşama eğilimindedirler. Eğer çocuk akranları arasında olumsuz tanınmış ise akranları bu yargılarından kolaylıkla vazgeçmezler. Bu, çocuklarda zaman içinde kalıcı olmaya başlar ve ergenlik dönemlerinde akran gruplarında yalnız olarak tanımlanarak daha az kabul görürler.

SAĞLIKLI AKRAN İLİŞKİLERİ VE ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Çocukların akranları ile birlikteliği ve olumlu bir etkileşim içinde olması, hayattaki başarıları için önemlidir. Grup içine girdiklerinde ortak bir amaç ve değeri paylaşırlar. Çocukluk döneminde akranların birbirleriyle iletişim kurmalarının en önemli kısmı oyundur. Çocuklar sadece zevk almak için oyun oynamazlar, aynı zamanda kaygılarını ya da huzursuzluğa yol açan dürtülerini boşaltmak için de oyun oynarlar.

Oyun, çocukların en önemli dürtülerinden biri olan saldırganlık dürtüsünün boşalmasını sağlar. Oyun oynarken tecrübe kazanan çocukların kişilikleri de kurdukları oyunlarla gelişir. Akranları ile oyun oynamak, çocuğa işbirliğini ve toplu yaşam için gerekli kuralları öğretir. Çocuk ben ve başkası kavramlarının farkına varır. Çocuk oyun ortamında vermeyi ve almayı, neyin doğru, neyin yanlış kabul edildiğini öğrenir. Kurallara uymanın gerekliliğini anlar. Yaşitları dışında hiç kimsenin dünyalarına girmesine izin vermezler. Oyun, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında bir köprüdür.

Akranlar, çocukların kişiliklerini geliştirmelerine ve kendilerini değerlendirmelerine yardımcı olurlar. Eşitliğe dayanan bu ilişkilerde, çocukların sosyal rollerine, konumlarına ve cinsel kimliklerine uygun davranmaları belirlenir. Ebeveynlerin bulunmadığı ortamlarda akranlar, güvenlik ve duygusal destek rolünü üstlenirler. Ancak akranlar aileler kadar koruyucu değildir. Çocuklar, akranları ile olan ilişkilerinde, yalnızca eşit ilişkilerde öğrenilebilecek yeni beceriler kazanırlar. İşbirliği içeren etkinliklere katılmayı öğrenirler. Örneğin tek başına yarışmalara katılmaktan korkan bir çocuk, eğer bir gruba katılmaya teşvik edilirse zaman içinde akranlarının işbirliği ve yardımları ile bu korkusundan kurtulur. Aynı zamanda gruptan biri gibi olmaya çalışacağından belki de ileriki zamanlarda grubunun lider karakteri olabilecektir.

Akran ilişkilerinde kazanılan bu beceriler çocukları geleceğe hazırlayacak ve diğer insanlar ile uyum içinde yaşamalarını sağlayacaktır.

